

## Μητέρα, μητέρα... (αφιέρωμα)

/ Γενικά



© Adam Tan 2013 National Geographic Photography Contest

Φώτο National Geographic: Εργαζόμενη μητέρα μεταφέρει το παιδί της σε ένα καλάθι πηγαίνοντας για την εργασία της με τα πόδια, στην πυκνή ομίχλη ξημερώματα στην Κίνα, στην περιοχή Laocheng, που σημαίνει «παλιά πόλη».

Η μάνα μου

(Ν. Καζατζάκη- απόσπασμα από το «Αναφορά στο Γκρέκο»)

Η μάνα μου, μια άγια γυναίκα. Με υπομονή, μ' αντοχή κι όλη τη γλύκα της γης απάνω της. Όλοι από το αίμα της μάνας μου οι πρόγονοι ήταν χωριάτες. Σκυμμένοι στο χώμα, κολλημένοι στο χώμα, τα πόδια τους, τα χέρια τους, τα μυαλά τους γεμάτα χώματα.

Αγαπούσαν τη γης και της εμπιστεύουνταν όλες τις ελπίδες. Είχαν γίνει, πάππου προς πάππου, ένα μαζί της. Στην αβροχιά, κοράκιαζαν κι αυτοί μαζί της, κι όταν ξεσπούσαν τα πρωτοβρόχια, τα κόκαλά τους έτριζαν και φούσκωναν σαν καλάμια. Κι όταν αλέτριζαν και χαράκωναν βαθιά την κοιλιά της με το γενί, ξαναζούσαν στα στήθια και στα μεριά τους την πρώτη νύχτα που κοιμήθηκαν με τη γυναίκα τους....

Ποτέ δεν είχα δει τη μητέρα μου να γελάει, χαμογελούσε μόνο, και τα βαθουλά, μαύρα μάτια της κοίταζαν τους ανθρώπους γεμάτα υπομονή και καλοσύνη. Πηγαινοέρχονταν σαν πνέμα αγαθό μέσα στο σπίτι, κι όλα τα πρόφταινε ανέκοπα κι αθόρυβα, σαν να 'χαν τα χέρια της μια καλοπροαίρετη μαγική δύναμη, που κυβερνούσε με καλοσύνη την καθημερινή ανάγκη. Μπορεί και να 'ναι η νεράιδα συλλογιζόμουν κοιτάζοντάς την σιωπηλά....

Οι ώρες που περνούσα με τη μητέρα μου ήταν γεμάτες μυστήριο. Καθόμασταν ο ένας αντίκτρα στον άλλο, εκείνη σε καρέκλα πλάι στο παράθυρο, εγώ στο σκαμνάκι μου, κι ένιωθα, μέσα στη σιωπή, το στήθος μου να γεμίζει και να χορταίνει, σαν να 'ταν ο αγέρας ανάμεσά μας γάλα και βύζαινα.

Από πάνω μας ήταν η γαζία, κι όταν ήταν ανθισμένη, η αυλή μας μοσκομύριζε. Αγαπούσα πού τα ευωδάτα κίτρινα λουλούδια της, τα 'βαζε η μητέρα μου στις κασέλες και τα σώρουχά μας, τα σεντόνια μας, όλη μου η παιδική ηλικία μύριζε γαζία.

Μιλούσαμε, πολλές ήσυχες κουβέντες, πότε η μητέρα μού διηγόταν για τον πατέρα της, για το χωριό που γεννήθηκε, και πότε 'γω της στορούσα τους βίους των αγίων που 'χα διαβάσει, και ξόμπλιαζα τη ζωή τους με τη φαντασία μου. Δεν έφταναν τα μαρτύριά τους, έβαζα κι από δικού μου, ωστόσο έπαιρναν τη μητέρα μου τα κλάματα, τη λυπόμουν, κάθιζα στα γόνατά της, της χάιδευα τα μαλλιά και την παρηγορούσα: Μπήκαν στον παράδεισο, μητέρα, μη στεναχωριέσαι, σεριανίζουν κάτω από ανθισμένα δέντρα, κουβεντιάζουν με τους αγγέλους και ξέχασαν τα βάσανά τους. Και κάθε Κυριακή βάζουν χρυσά ρούχα, κόκκινα κασκέτα με φούντες και πάνε να κάμουν βίζιτα στο Θεό.

Κι η μητέρα σφούγγιζε τα δάκρυσά της, με κοίταζε σαν να μου έλεγε: Αλήθεια λες; Και μου χαμογελούσε.

Και το καναρίνι, μέσα στο κλουβί του, μας άκουγε, σήκωνε το λαιμό του και κελαηδούσε μεθυσμένο, ευχαριστημένο, σαν να 'χε κατέβει από τον παράδεισο, σαν να 'χε αφήσει μια στιγμή τους αγίους κι ήρθε στη γης να καλοκαρδίσει τους ανθρώπους.

Η μητέρα μου, η γαζία, το καναρίνι, έχουν σμίξει αχώριστα, αθάνατα μέσα στο μυαλό μου, δεν μπορώ πια να μυρίσω γαζία, ν' ακούσω καναρίνι, χωρίς ν' ανέβει από το σπλάχνο μου η μητέρα μου και να σμίξει με τη μυρουδιά τούτη και με το κελάηδημα του καναρινιού...

(Νίκος Καζαντζάκης, Αναφορά στο Γκρέκο)



Η «Προσωπογραφία της μητέρας μου»  
Μάνος Χατζιδάκις

«Η μητέρα μου είναι γλυκιά και τρυφερή και μ' αγαπάει», γράφει ο Μάνος Χατζιδάκις στο κείμενο που συνοδεύει το ορχηστρικό του «Προσωπογραφία της μητέρας μου» στο «Χαμόγελο της Τζοκόντα». Και συνεχίζει:

«Θα 'θελε να 'χε σταματήσει ο χρόνος εκείνη τη στιγμή που μ' έχει αντίκρου της και με κοιτάζει. Γνωρίζω εκείνη τη στιγμή καλά, μα δεν μπορώ ούτε μπορεί να τηνε σταματήσει. Κι έτσι θα μείνει πάντα στη μνήμη μας, ευγενική και τρυφερή να

καρτεράει μια δυο στιγμές που πέρασαν, μια δυο στιγμές που έζησα μοναδικά για εκείνη».

«Η μητέρα μου ήταν από την Αδριανούπολη», -αναφέρει αλλού ο Χατζιδάκις- «κόρη του Κωνσταντίνου Αρβανιτίδη, και ο πατέρας μου απ' την Μύρθιο της Ρεθύμνου, απ' την Κρήτη. Είμαι ένα γέννημα δύο ανθρώπων που καθώς γνωρίζω δεν συνεργάστηκαν ποτέ, εκτός απ' την στιγμή που αποφάσισαν την κατασκευή μου. Γι' αυτό και περιέχω μέσα μου χιλιάδες αντιθέσεις κι όλες τις δυσκολίες του Θεού. Όμως η αστική μου συνείδηση, μαζί με τη θητεία μου την λεγόμενη «ευρωπαϊκή», φέραν ένα εντυπωσιακό αποτέλεσμα...»!!!!

<https://www.youtube.com/watch?v=83EPREorLWE>

«Μητέρα...»

Γιάννης Ρίτσος

...Είχαμε τον κήπο στην άκρη της θάλασσας.

Απ' τα παράθυρα γλιστρούσε ο ουρανός  
κι η μητέρα καθισμένη  
στο χαμηλό σκαμνί

κεντούσε τους αγρούς της άνοιξης  
με τα ανοιχτά κατώφλια των άσπρων σπιτιών  
με τα όνειρα των πελαργών στην αχυρένια στέγη  
γραμμένη στη λευκή διαφάνεια...

Η μητέρα μού κρατούσε τα χέρια.

Μα εγώ  
πίσω απ' τον τρυφερό της ώμο  
πίσω απ' τα μαλλιά της τα χλωμά  
στρωτά μ' ένα άρωμα υπομονής και ευγένειας  
κοιτούσα σοβαρός τη θάλασσα...

Μας πήραν το θαλασσινό τραγούδι  
Μας δέσαν τα θαλασσινά μας πόδια.

Παιδάκια σιωπηλά κι απορημένα  
με τ' αλατισμένα ματόκλαδα  
με τα μεγάλα μάτια τα γαλάζια  
περνάμε φοβισμένα στις μεγάλες πολιτείες  
κάτω απ' τα νοσοκομεία που μυρίζουν ύπνο κι ιδρώτα  
κάτω απ' τα σπίτια με τους κόκκινους γλόμπους  
κάτω απ' τα μέγαρα

που καπνίζουν αίμα νύχτα κι αρπαγή.

Μητέρα, μητέρα  
πού αρνηθήκαμε  
την τρυφερή σοφία των δακρύων σου  
πού 'ναι το μακρόθυμο χέρι σου  
με την έκφραση της καρτερίας  
πού 'ναι το χέρι σου  
ν' ακούσουμε την αυγή και τη θάλασσα  
να ζεστάνουμε τη μοναξιά;  
ο ουρανός γκρεμίστηκε  
στα δάκρυα των αθώων...

Πόρτες χάσκουν στη νύχτα.  
Ξίφη αστράφτουν.  
Ένα φεγγάρι αποκεφαλισμένο.  
Οι άνθρωποι ετοιμάζουν σκάλες  
Με ανθρώπινα κόκαλα  
Για ν' ανέβουν.

Κύριε, Κύριε  
κι εμείς εδώ  
στη μέση των μεγάλων δρόμων  
λυπημένοι κι αδέξιοι  
με το άδειο δισάκι στα χέρια  
μ' ένα κλουβί αηδονιών στη ράχη  
με την πλατιά μνήμη της θάλασσας στο μέτωπο  
με χέρια αθώα κι απορημένα που δεν επαιτούν.

Μητέρα δε μας μένει τίποτα.  
Πού θ' απαγκιάσουμε;  
Πού θα κοιμηθούμε;...

(Γιάννης Ρίτσος, απόσπασμα απ' το «Εμβατήριο του ωκεανού»)



## Υπαπαντή: η Ορθόδοξη Γιορτή της Μητέρας

### Δημοκρατικό Εθνικό Ρεύμα

Η σημερινή γιορτή της μητέρας που γιορτάζεται παγκοσμίως κάθε δεύτερη Κυριακή του Μαΐου, οφείλεται στον αγώνα που έκανε στις αρχές του 20ου αιώνα μία δασκάλα, από την Φιλαδέλφεια, ονόματι Άννα Τζάρβις η οποία ζούσε τις Ηνωμένες Πολιτείες. Η Ana Jarvis, αγωνίστρια από πολύ νεαρή ηλικία, ήθελε να τιμάται αυτή τη συγκεκριμένη μέρα η μητέρα η οποία βοήθησε στη συμφιλίωση των Νοτίων και Βορείων μετά τον τραγικό εμφύλιο πόλεμο. Το Κογκρέσο, το 1914 όρισε τη συγκεκριμένη μέρα ως εθνική εορτή και οι αγώνες της Τζάρβις δικαιώθηκαν.

Δεκαπέντε χρόνια αργότερα (1929) εορτάστηκε για πρώτη φορά η γιορτή της Μητέρας στην Ελλάδα, όχι όμως τη δεύτερη Κυριακή του Μαΐου αλλά στις 2 Φεβρουαρίου ώστε να συνδυαστεί με τη μεγάλη δεσποτική εορτή της Υπαπαντής.

Μόλις τη δεκαετία του 1960 η γιορτή της μητέρας στη χώρα μας ακολούθησε τα αμερικανικά πρότυπα και γιορτάζεται πλέον τη 2η Κυριακή του Μαΐου.

Η ελληνορθόδοξη παράδοση και οι καταβολές μας ως λαός «επιβάλλει» τον εορτασμό ενός μεγάλου προσώπου της ζωής μας-της μητέρας μας-την ημέρα της Υπαπαντής διότι μας συνδέει συναισθηματικώς περισσότερο ο συμβολικός χαρακτήρας εκείνης της ημέρας παρά ο Μάιος. Δυστυχώς, η Γιορτή της μητέρας έχει χάσει, όπως και όλες οι γιορτές, τον παραδοσιακό και ουσιαστικό της χαρακτήρα.

Τηρώντας πιστώς τον δυτικό μιμητισμό και τον αμερικανισμό, γρήγορα το εμπόριο και διαφήμιση ανακάλυψαν μια νέα πηγή εσόδων και έτσι τα πρώτα συμβολικά λουλούδια της γιορτής έγιναν γρήγορα ανθοδέσμες και γλάστρες ώστε σήμερα η γιορτή της μητέρας να είναι η πιο εμπορική γιορτή για λουλούδια, γλάστρες και εποχιακά φυτά διεθνώς εκτός από τα Χριστούγεννα. Σύμφωνα με έρευνες η γιορτή

της Μητέρας κατέχει τα τελευταία χρόνια μερίδιο 26% στο σύνολο των ετήσιων πωλήσεων λουλουδιών και φυτών που γίνονται κατά την διάρκεια των διάφορων γιορτών.

Ο συμβολικός χαρακτήρας της ημέρας της Υπαπαντής είναι ότι η νεαρή μητέρα Παναγία πραγματοποιεί την πρώτη συμβολικής αξίας πράξη αποδοχής του νέου της ρόλου.

Όσες γυναίκες ευτύχησαν να γίνουν μάνες, συνειδητοποιούν το βάθος της ανθρώπινης συγκίνησης που διακατέχει το ζευγάρι των γονιών και ακόμη περισσότερο την ίδια την μητέρα, όταν κρατώντας στην αγκαλιά το σπλάχνο της «βγαίνει» από την εσωτερική κατάσταση της συγκλονιστικής εμπειρίας της γέννας, των διαρκώς μεταβαλλόμενων συναισθημάτων της προσαρμογής (ορμονικής, σωματικής, ψυχολογικής) στη νέα οικογενειακή πραγματικότητα και «προσέρχεται» στην Εκκλησία για να ζητήσει φώτιση για το παιδί της, κουράγιο για την ίδια και τον άνδρα της ενώ παράλληλα με τον τρόπο αυτό μυείται στην κοινωνία Θεού και ανθρώπων το νέο μέλος.

Στις 2 Φεβρουαρίου, κάθε χρόνο, όλοι οι Έλληνες και οι Ελληνίδες τιμούμε την Μάνα όλων, την Παναγία στην πρώτη της εμφάνιση ως Μητέρα.

Ας επαναπροσδιορίσουμε τις αρχές μας, ας επιστρέψουμε στην παράδοσή μας, ας επαναγκολπωθούμε την Πίστη μας, ας τιμήσουμε την Παναγία και κοντά σ' Αυτήν όλες τις Ελληνίδες Μητέρες. Την μητέρα μας.

«Θεοτόκε, η ελπίς πάντων των Χριστιανών, σκέπε, φρούρει, φύλαττε τούς ελπίζοντας εις Σέ».

40 ημέρες

40 ημέρες είναι το «όριο ασφαλείας» που χρειάζεται η μητέρα αλλά και το μωρό πριν από την πρώτη κοινή τους έξοδο στον κόσμο, υποστηρίζουν όλοι οι γιατροί.

40 μέρες μετά τη γέννα, κατά την Πίστη μας, η μάνα πηγαίνει το παιδί της στην Εκκλησία να πάρει την Ευχή.

40 μέρες είναι, από την 25η Δεκεμβρίου, η 2α Φεβρουαρίου, η γιορτή της Υπαπαντής.

*Επιμέλεια: Σοφία Ντρέκου/Αέναη επΑνάσταση*

**Πηγή:** [sophia-siglitiki.blogspot.gr](http://sophia-siglitiki.blogspot.gr)